

SKUPINOVÁ ARTETERAPIE

Oldřich Müller

Liebmann, M. *Skupinová arteterapie. Nápady, témata a cvičení pro skupinovou výtvarnou práci*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7178-864-3.

Marian Liebmann je zkušená arteterapeutka (absolventka magisterského studia na Birminghamské polytechnické univerzitě), která pracuje v psychiatrickém centru v Bristolu. Kromě toho vede kurzy arteterapie na univerzitách ve Velké Británii a Irsku. Není tedy náhodou, že napsala publikaci, jež je zaměřena na shrnutí poznatků o jedné z nejvyužívanějších expresivních terapií a že tak vyšla vstříc mnoha odborníkům z řad tzv. pomáhajících profesí (tedy arteterapeutům, speciálním pedagogům, vedoucím komunitních skupin, sociálním pracovníkům atd.).

Značné praktické i teoretické zázemí autorky se ostatně promítá hned do úvodní části textu, kdy je čtenářům a potenciálním uživatelům arteterapie v logickém sledu vysvětleno, jak mají s jeho obsahem naložit. Proto zde nechybí zmínka o zastřešujícím odborném orgánu britských (a v doplňku českého vydavatele také domácích) arteterapeutů, stručné předznamenání možných úskalí souvisejících s nesprávnou aplikací uvedených poznatků, či odkaz na potřebný výcvik. Teprve za tímto úvodem pak následuje vlastní deklarované téma, které je formálně rozděleno do dvou hlavních částí.

První hlavní tematická část je zaměřena na dílčí okruhy, jež jsou podle autorky nejvíce inspirující pro přípravu práce arteterapeutických skupin – tedy na podmínky efektivity skupinové činnosti, na faktory podporující (či omezující) vedení skupin a na podrobné a přitom zobecnělé zkušenosti s fungováním konkrétních arteterapeutických skupin (včetně příkladů konkrétní klientely). V této části lze bezesporu ocenit neustálé propojení jisté (v pozitivním slova smyslu) teoreticko-metodologické „kalkulace“ s vlastními praktickými zjištěními a doporučeními. Co víc si může čtenář-zájemce či potencionální uživatel skupinové arteterapie přát... Je libo se dozvědět, jak velká má být skupina a jak má být sestavena nebo s čím vším je třeba počítat při přípravě a realizaci skupinového sezení? Stačí jen nalistovat příslušnou stranu... Ale abychom byli objektivní a nepodlehli jednostrannému optimismu – varováním by měla být skutečnost, že na některých místech se text dostává až pod hranici velmi zjednodušené smysluplně použitelné „kuchařky“ (s rizikem možných negativních dopadů na klienty při případné neodborné aplikaci zde uvedených návodů).

Druhá hlavní část publikace je zaměřena na osvědčená témata, hry a cvičení – hlavně na jejich klasifikaci, konkrétní příklady, prostředky, možnosti propojení s dalšími terapeutickými postupy (především s expresivními terapiemi). Rovněž u ní lze konstatovat totéž, co již bylo sděleno u první části. Proto se spíše zmíníme o jiném jevu. Při listování některými „zástupkyněmi“ portálovské produkce (což samozřejmě platí také pro publikaci „Skupinová arteterapie“) máme stále častěji pocit, že tyto s námi čtenáři „hrají jakousi podivnou hru“. Čím víc jimi listujeme, tím víc se nemůžeme zbavit jakéhosi pocitu podvedení vyplývajícího z nepoměru množství stran a množství na něm uvedeném textu. Někdy nám může až připadat, že listujeme značně zjednodušenými tabulkami... Tolik kritická připomínka.

A na závěr zpět k optimismu. Obě výše zmíněné hlavní tematické části textu jsou doplněny vyčerpávajícím seznamem existující odborné literatury, navíc strukturovaným dle dílčích témat. Tato témata se týkají: skupinové práce, kooperativních her a aktivit, skupinové arteterapie, řízené imaginace a vizualizace, řízené imaginace a hudby, mandal, antropozofického přístupu, výzkumu v arteterapii atd. Takže – přece jenom doporučení.

Oldřich Müller
Katedra speciální pedagogiky UP
Olomouc